

Sayı

Bilimin Dili

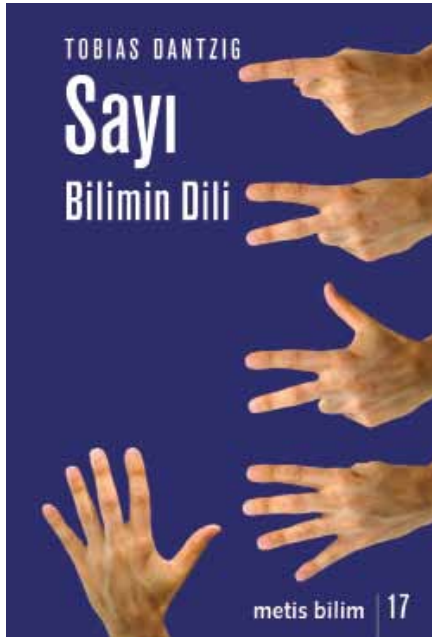
Tobias Dantzig

Çeviri: Barış Cezar

Metis Bilim, Kasım 2011

Popüler bilim yazınının görece yakın zamanlarda yazılmış eserlerini görmeye alışkınız. Oysa bu türün eski örnekleri de var ve bazıları klasikleşmiş eserler olarak kabul ediliyor. Metis Yayınları böyle bir klasiği geçtiğimiz yıl Türkçeye kazandırdı. Tobias Dantzig'in Türkçesi geçen yılın Kasım ayında yayımlanan "Sayı-Bilimin Dili" adlı kitabı sayı kavramının evrimini konu alıyor.

Dantzig sayının hem matematiğin, hem diğer bilimlerin hem de genel olarak insan medeniyetinin gelişmesindeki rolünün anlaşılmasına katkıda bulunuyor. Yazarın bugün bildiğimiz şekilde sayıların kanıksadığı-

Tobias Dantzig: 1884'te Letonya'da doğdu. Çar karşıtı propaganda yaptığı için ülkesinden ayrılmak durumunda kalınca Paris'e gitti. Sorbonne Üniversitesi'nde Fransız matematikçi Henri Poincaré ile birlikte çalıştı. 1910 yılında eşyle birlikte Amerika'ya göç etti. Dil sorununu yüzünden bir süre Oregon'da odunculuk yapan Dantzig, 1917'de Indiana Üniversitesi'nde matematik doktorasını tamamladı. John Hopkins, Columbia ve Maryland üniversitelerinde ders verdi. 1956 yılında Los Angeles'ta öldü. 1930 tarihli Sayı kitabının yanı sıra, 1937 tarihli *Aspects of Science* (Bilimin Veçhele-ri) kitabının da yazarıdır.

mız önemini hatırlatan eseri, bize insanlık tarihinin sayıların evrildiği kesitini sunarak sayılara ve matematiğe bakışımızı değiştirme potansiyeli taşıyor. Yazar sayıların evrimini anlatırken bu hikâyenin tüm kahramanları gibi okurlarını da kafa yormaya davet ediyor ve okurun biraz çaba harcıyarak anlayabileceği matematiksel kavramlardan söz etmekten geri durmuyor.

Sayıların en yaygın ondalık sisteminin nasıl çok insani bir sebepten kaynaklandığının anlatıldığı ilk bölümü sayıların kullanılmasında ve dolayısıyla matematiğin gelişmesinde çığır açıcı bir rol oynayan "sıfır"ın icadını konu alan bölüm takip ediyor. Sonraki bölümlerde sayılarla ilgili başlıca matematiksel kavramların gelişimini yine farklı bölümler halinde sunuyor.

Dantzig sayıların evrimini anlatırken yer yer matematiğin doğasını da betimliyor. Ayrıca sayılarla ilgili matematiksel kavramların gelişimini kesintisiz birer tarihçe ile sunarak bilim tarihi ile ilgilenenler için önemli bir başvuru kaynağı da oluşturuyor.

Kitabın Harvard Üniversitesi'nde matematikçi olan Barry Mazur tarafından yazılmış önsözü bu klasikleşmiş eserin neden önemli olduğu üzerinde dururken, kitabın yeni baskısının editörü Joseph Mazur tarafından yazılmış sonsözü de, kitabın yazıldığı zamandan bu yana, bilgisayarların matematik araştırmalarında kullanılmaya başlanmasıyla sağlanan avantajlar da dâhil olmak üzere, son elli yılda matematiğin sayı kuramı alanındaki önemli gelişmelerden bir seçki sunuyor. Kitabın sonunda ayrıca kitaptaki konuları destekleyen güncel bir okuma listesi var.

İnsanoğlunun bilim serüvenindeki en heyecanlı kesitlerden birini sunan kitabın özellikle genç okurlarımızı matematik konusunda heyecanlandırmasını ve heveslendirmesini diliyoruz.

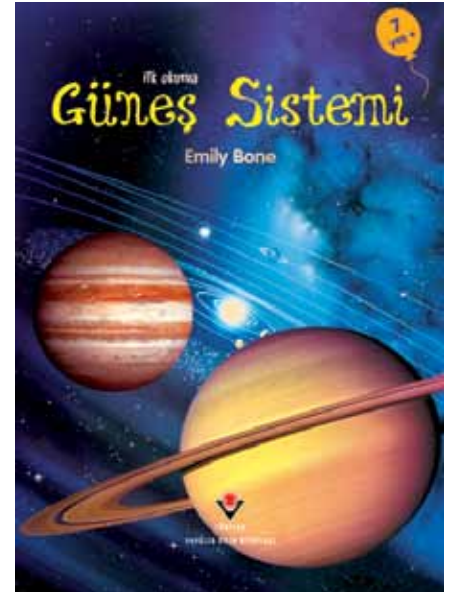
Güneş Sistemi

Emily Bone

Çeviri: Alp Akoğlu

TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları, Ekim 2011

İçinde yaşadığımız gezegen ve bir parçası olduğu Güneş Sistemi, erişimi dışındaki çevreyle de ilgilenmeye başlamış çocukların en çok ilgisini çeken konulardan biridir. Bildiklerine benzemeyen gezegenlerin varlığı hem hayal güçlerini besler hem de kendi gezegenimize bakış açılarını değiştirir. Bu yüzden de gezegenimize ve Güneş Sistemi'ne ilişkin ki-

Emily Bone: Çocuk kitapları yazarı. Yayımlanmış eserlerinden bazıları: *İlk Okuma-Gemiler* (TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları, 2011), *İlk Okuma-Penguenler* (TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları, 2011), *Çıkartmalı Kıyafetleriyle Dünya Seyahati* (İş Bankası Kültür Yayınları, 2011)

taplar en popüler ilk okuma konuları arasında yerini korur. TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları en genç okurlarını geçtiğimiz yılın Ekim ayında böyle bir popüler bilim kitabıyla buluşturdu. *Güneş Sistemi* başlıklı ilk okuma kitabı bir gezegen olarak dünyamız, Güneş Sistemi, yıldız kavramı ve Güneş, yörünge kavramı, Güneş Sistemi'ndeki diğer gezegenler, Dünya'nın uydusu Ay ve gökyüzü araştırmaları gibi konularda rengârenk çizimler ve fotoğraflar eşliğinde kısa bilgiler sunuyor. Kitabın sonunda bazı önemli terimleri açıklayan ufak bir sözlükle bir dizin de var.

Güneş Sistemi kitabının küçük okurlarımızı ilk okuma deneyimlerinden birinde gezegenimize ve bir parçası olduğu Güneş Sistemi'ne keyifli bir yolculuğa çıkarması dileğimizizle...

"Mars'ın yüzeyi neye benziyor?
Venüs karanlıkta neden parlıyor?
Bilim insanları uzak gezegenleri nasıl keşfediyor?"

Bu kitapta bu soruların yanıtlarını ve Güneş Sistemi'yle ilgili birçok başka bilgiyi bulacaksınız."